ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ
ΚΑΙ
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμὴ Φύλλου
5 λεπτὰ 5

ΕΤΟΣ Α'. | ΑΘΗΝΑΙ, Κυριακὴ 18 Μαΐου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Οἰκονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 39

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΧΑΪΝΕ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ κ. ΠΑΥΛΟΝ ΓΝΕΥΤΟΝ

I

Μὲ μαῦρα πανιὰ τὸ καϊκάκι μου.
Στὴν ἀγριεμένη θάλασσ' ἀρμενίζει.
Ξέρεις τὴν λύπη ποὺχω στὴν καρδιὰ
Μὰ ὁ τρόπος σου σάρρωστια μὲ βυθίζει.

Εἶν' ἄπιστη ἡ καρδιά σου σὰν τὸν ἄνεμο
Ποῦ ποτ'ἐδῶ καὶ ποτ' ἐκεῖ σφυρίζει·
Μὲ μαῦρα πανιὰ τὸ καϊκάκι μου
Στὴν ἀγριεμένη θάλασσ' ἀρμενίζει.

II

Ἐπάνω σ'ἕνα βράχο στὸ γιαλὸ κοντὰ
Καθόμουνα μὲ μάτια δακρυσμένα·
Φυσᾷ ὁ ἀγέρας—ὁ γλάρος πετᾷ
Γοργοκυλοῦν τὰ κύματ' ἀφρισμένα.

Ἀγάπησα τόσα κορίτσια χρυσᾶ
Συντρόφους καλοὺς κι' αὐτοὶ πάλι ἐμένα·
Ποῦ βρίσκονται τώρα;—ὁ ἀγέρας φυσᾷ
Γοργοκυλοῦν τὰ κύματ' ἀφρισμένα

III

Σὰν ἀποθάνω ἀδέρφια μου
Νὰ μὴ μὲ θάψετε σὲ μνῆμα
Πάρτε καὶ ρίξτε με βαθιὰ
Στῆς θάλασσας τὸ κῦμα.

Ἀγάπησα τὴν θάλασσα
Γιατὶ συχνὰ στὴν ἀμμουδιά της
Τὰ φλογισμένα στήθια μου
Μοῦ δρόσιζε ἡ δροσιά της.

IV

Πάχνη τοῦ Φθινοπώρου, Ὄνειρα κρύα
Χυθῆκαν στὸ Βουνὸ στὴν πρασινάδα
Τοὺς σκόρπισε τὰ φύλλα ἡ Τρικυμία
Καὶ μοιάζουν σὰν φαντάσματα τὰ δέντρ'ἀράδα

Μονάχα ἕνα δέντρο λυπημένο
Τὰ φύλλα δὲν τοῦ πῆρ' ἀνεμοζάλη
Κι' ὁλόβρεχο στὰ δάκρυα βουτημένο
Κουνᾷ τὸ πράσινό του τὸ κεφάλι.

Μοιάζει μ'αὐτὴ τὴν ἐρημιὰ ἡ καρδιά μου,
Μοιάζεις καὶ σὺ τὸ πράσινο τὸ δέντρο,
Τὸ βλέπω σὰν εἰκόνα σου μπροστά μου·
Ναὶ, ἀγάπη μου, τὸ πράσινο τὸ δέντρο.

WO?

Τοῦ κυρασμένου ὁδοιπόρου τὸ κορμὶ
Ποῦ θὲ νὰ βρῆ τὸν τάφο του κ' ἐκεῖνο;
Κάτω ἀπὸ τῆς φοινικιὲς στὴν Ἀφρικὴ
Ἢ κάτω ἀπ' τῆς φλαμουριὲς στὸν Ρῆνο;

Σὲ ποιὰ ἔρημη γῆ τὸ μνῆμά μου,
Τὰ ξένα χέρια θὰ μοῦ σκάψουν;
Ἢ σὲ καμμιὰ παράμερη ἀκρογιαλιά,
Βαθειὰ στὴν ἄμμο θὰ μὲ θάψουν;

Ὅπου καὶ νᾶνε θάχω γύρω μου
Τοῦ οὐρανοῦ τὰ γαλαζένια αἰθέρια.
Κι' ἀντὶ φανάρια νεκρικὰ στὸ μνῆμά μου,
Τὴν νύχτα θὰ μὲ φέγγουνε τ' ἀστέρια.

ΑΝΟΙΞΙ

Λαμποκοποῦν τὰ νερὰ, τὸ ποτάμι διαβαίνει—
Ἡ ἀγάπη τὴν Ἄνοιξι πιάνει!
Στὸ ποτάμι κοντὰ βοσκοποῦλ' ἀνθισμένη
Ἀπὸ λούλουδα πλέκει στεφάνι.

Πρασινίζουν τὰ δέντρα κι' ἀνθοῦν τὰ κλαριὰ—
Ἡ ἀγάπη τὴν Ἄνοιξι πιάνει!
Ἡ βοσκοῦλα στενάζει ἀπ' τὰ στήθη βαρειά:
«Σὲ ποιόνε θὰ δώσω τὸ στεφάνι;»

Ἕνας νηὸς καβαλλάρης τὸ ποτάμι περνᾷ,
Χαιρετάει τὴν ξανθὴ ἀπ' τὴν καρδιά του!
Λυπημένη τὸν βλέπει ποῦ φεύγει μακρὰ
Κι' ἀνεμίζει ἀγέρας τὰ μαλλιά του

Τὴν πιάνει τὸ κλάμα καὶ πετάει
Στὸ ποτάμι τὸ ὡραῖο στεφάνι
Καὶ τ' ἀηδόνι στὸ κλαρὶ κελαδάει—
Ἡ ἀγάπη τὴν Ἄνοιξι πιάνει.

ΤΟ ΝΕΚΡΟ ΠΑΙΔΑΚΙ

Ἀπέθανες καὶ δὲν τὸ ξέρεις ἀκόμα.
Ἐχλώμιανε τὸ κόκκινό σου στόμα.
Σβυστῆκαν τὰ ματάκια σου, μικρό.
Εἶσαι νεκρὸ, παιδάκι μου νεκρό.

Μιὰ νύχτα θλιβερὴ μὲ τὸ φεγγάρι
Στὸ μνῆμα ἐγὼ ὁ ἴδιος σέχω πάρει.
ἐσυνοδεύανε τἄστρα τὸ φέρετρό σου
Κ' ἐψάλλανε τἀηδόνια τὸν νεκρό σου.

Τὸ λείψανο τὸ δάσος σὰν περνοῦσε
Ἡ λιτανεία ἐκεῖ μακρὰ ἀντηχοῦσε,
Τὰ ἔλατα βουΐζαν ὑψωμένα,
Τὴν προσευχή τους ἔκαμναν γιὰ σένα.

Σὰν φθάσαμε στὸν κάμπο, στὸ νερό,
Νεράϊδες ποῦ κρατοῦσαν τὸν χορὸ
ἐστάθηκαν ἀξάφνου κ' ἐκυτάζαν,
Τὰ δάκρυά τους ἀπὸ τὰ μάτια ἐστάζαν.
Σὰν φθάσαμε στὸ νιόσκαπτό σου μνῆμα
Κατέβη τὸ φεγγάρι στ' ἅγιο βῆμα
Κ'ἔβγαλε λύγο. Τοὺς στεναγμοὺς σου, ὦ μάνα,
Ἀκόμα ἀντιλαλεῖ λυπητερὰ ἡ καμπάνα.

SONETTES

Ἤθελα νὰ κλάψω μὰ δὲν ἠμπορῶ
Ἤθελα μ' ὁρμὴ στὰ ὕψη νὰ πηγαίνω.
Μὰ δὲν ἠμπορῶ. Στὴν γῆ μοῦ εἶνε γραμμένο
Στὸ χῶμα, νὰ μὲ τρῶν σκουλήκια ἕνα σωρό.

Ἤθελα μ' αὐτὴ τὴν ἀγαπητικιά μου,
Τὸ γλυκύ μου Φῶς, νὰ πάω παντοῦ μαζί της.
Κ' εὐτυχὴς νὰ ζῶ μὲς τὴν γλυκεια πνοή της.
Μὰ δὲν ἠμπορῶ, ραγίζετ' ἡ καρδιά μου.

Κι' ἀπ' τὴν ραγισματιὰ νοιώθω συχνὰ νὰ στάζη
Τὸ αἷμά μου θερμό. Τὴν δύναμί μου χάνω.
Τὸ φῶς μου θάμπωσε, ὁ κόσμος σκοτινιάζει
Καὶ κρυφοτρέμοντας ποθῶ νὰ πάω πάνω.
Στὶς σιγαλὲς σκιὲς ποῦ πίσω ἀπὸ τ' ἀστέρια
Γιὰ νὰ μ' ἀγκαλιαστοῦν μὲ τ' ἁπαλά τους χέρια.

Ὁ κόσμος ἤτανε βαρὺ μαρτύριο γιὰ μένα,
Ποῦ ἀπ' τὰ πόδια ἀνάστροφα μὲ εἶχαν κρεμασμένο.
Καὶ τὸ κορμὶ μὲ σίδερα μοῦ σφίγγαν πυρωμένα.
Καὶ μ' ἔριξαν στὴ φυλακὴ σφιχταλυσοδεμένο.
Κι' ἀπ' τὴν ἀκατανόμαστην ἀγριοφωνάζ' ὀδύνη.
Τὸ αἷμ' ἀπὸ τὸ στόμα μου πετιέται περισσὸ
Καὶ μιὰ κοπέλλα ποῦ περνᾷ σιμώνει καὶ μοῦ δίνει
Τὸ ὑστερνὸ τὸ χτύπημα μ' ἕνα σφυρὶ χρυσό.

Ἀμέριμνη ἐκύταζε, νὰ ἰδῇ στὰ σπάσματά του
Πῶς τρέμει τἄθλιό μου κορμὶ, στὴν πάλη τοῦ θανάτου
Ἡ γλῶσσ' ἀπὸ τὸ στόμα μου κρεμιέται ματωμένη
Ἀμέριμνη ἐκύταζε πῶς ἡ ψυχή μ υ βγαίνει.
Μ' ἐμπαιχτικὸ χαμόγελο στεκότανε σιμά μου
Κ' ἦταν γιὰ 'κείνη μουσικὴ τὸ ψυχομάχημά μου.

ΣΤΗ ΜΑΝΑ ΜΟΥ

Στὴν τρέλλα μου σὲ ἄφησα μιὰ μέρα
Κ' ἐγύριζα τὴ γῆ μακριὰ στὰ ξένα
Νὰ ἰδῶ ἠθελα ἂν θαύρω κάπου πέρα
Καμμιὰ καρδιὰ νὰ μ' ἀγαπᾷ κ' ἐμένα.

Κ' ἐγύρευα Ἀγάπη μόνο τόση,
Ζητιάνευα σὲ κάθε πόρτα ἴσως
Βρεθῇ κανεὶς Ἀγάπη νὰ μοῦ δώσῃ.
Μὰ μοῦδιναν τὸ κρύο τους τὸ μῖσος.

Παντοῦ ἄπλωνα τῆς ζητιανιᾶς τὸν δίσκο
Μὰ πουθενὰ Ἀγάπη, ὠϊμὲ, δὲν βρίσκω.
Καὶ στρέφω πάλι σπίτι μας. Πονοῦσα.

Μὰ τρέχεις σὺ ἀπὸ χαρὰ γεμάτη
Στὸ μάτι σου εἶδα νὰ πλέῃ κάτι
Κι' αὐτὸ ἦταν, ἄχ, ἡ Ἀγάπη ποῦ ποθοῦσα.

Η ΠΑΡΑΞΕΝΗ ΖΩΗ

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ

ΕΝΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΟΥ ΤΙΑΡΩΝ

— Πρὶν πεθάνω πρέπει νὰ βγάλω τὸ βάρος αὐτὸ ἀπὸ τὴν ψυχή μου. Καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἦλθα νὰ σὲ ἰδῶ...

Μοῦ εἶπε ὁ παλαιός μου φίλος, ὁ δημοσιογράφος, χλωμὸς καὶ συντετριμμένος. Ἐγὼ τὸν ἐνεθάρρυνα, τὸν ἐχάϊδεψα εἰς τὸν ὦμον, τὸν ἐγλυκοκύτταξα μὲ ἀγάπην.

— Ἄνθρωποι εἴμεθα. Τί σοῦ συνέβη; Ἐσκότωσες, ἔκλεψες, ἐψευδομαρτύρησες, ἐμοίχευσες, ἐπεθύμησες τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου; Λέγε μου ἐλεύθερα, ὡς νὰ ἤμουν ἀδελφός σου.

— Κάτι χειρότερο. Κατεσκεύασα ψεύτικες τιάρες!...

Τὸν ἐκύτταξα μὲ θαυμασμὸν, δυσπιστίαν καὶ περιφρόνησιν ἐναλλάξ.

— Τιάρες; Ἐσὺ τιάρες;

— Ἀλλοίμονον, ναί. Εἶμαι ἕνας ἄθλιος.

Τὸν ἐκύτταξα. Ἡ ἀθλιότης εἶχε σφραγίσει τῷ ὄντι τὴν παλαιάν του ρεδεγκόταν μὲ ὠχρολεύκους σφραγῖδας. Ἀλλὰ ὡρισμένως ἡ ρεδεγκότα αὐτὴ δὲν ἦτο ρεδεγκότα κατασκευαστοῦ τιαρῶν. Ὁπωσδήποτε ἔπρεπε νὰ τὸν πιστεύσω.

— Διὰ ἡμοῦν πολὺ περίεργος νὰ ἰδῶ τὴν τέχνην σου, τοῦ εἶπα. Μήπως εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκδράμω ἕως τὸ Λούβρον;

— Ὄχι τόσον μακρυά. Σὲ ὀλίγες ὧρες εἰμπορῶ νὰ σοῦ δείξω τὰς καλλίτερες τιάρες μου. Πάρε τὸ καπέλο σου κ' ἔλα μαζί μου.

Τὸν ἠκολούθησα. Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Μὲ ἔσυρε μέχρι μιᾶς αἰθούσης. Ἐπάνω εἰς τὴν καθέδραν ἕνας ὑψηλὸς, στιλπνὸς κύριος, ὡμίλουσε μὲ στόμφον. Ἀπὸ κάτω πεντακόσιοι νέοι εἶχαν καρφωμένα τὰ μάτια τους πρὸς τὸν στιλπνὸν αὐτὸν ἄνθρωπον. Ὁ φίλος μου μὲ ἔσυρε ἀπὸ τὸ μανίκι.

—Νὰ μία ἀπὸ τὶς τιάρες μου.

— Ἀστειεύεσαι. Ἡ τιάρα αὐτὴ εἶνε ψεύτικη;

— Σοῦ τὸ ὁρκίζομαι. Εἶνε κατεσκευασμένη ἀπὸ τενεκὲν τοῦ πετρελαίου μὲ σπασμένα γυαλιὰ πολυελαίων. Τρία χρόνια ἐδούλευα νὰ τὴν καταφέρω στὸ παλαιὸ ἐκεῖνο γραφεῖο τῆς «Φήμης». Ἐνθυμεῖσαι τὴν «Φήμην»;

— Ἀκοῦς ἐκεῖ. Εἶχε τὴν πρώτην κυκλοφορίαν· 8,000 φύλλα τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο κάτι τι.

— Καὶ ἐπουλήθηκε καλὰ ἡ τιάρα σου;

— Ἐμοσχοπουλήθηκε. Ἀκριβώτερα καὶ ἀπὸ τὴν τιάραν τοῦ Λούβρου. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τίποτε δὲν ἐμπῆκε εἰς τὴν τσέπη μου.

* * *

— Καὶ τώρα πᾶμε παραπάνω, εἶπε ὁ φίλος μου. Θὰ ἰδῆς καὶ ἄλλες τιάρες.

Ἐπροχωρήσαμεν πρὸς τὸν Ὁδὸν Σταδίου.

— Κύτταξε δεξιᾷ σου.

— Κυττάζω.

— Βλέπεις αὐτὴν τὴν τιάραν;

Τώρα ἐννοούμεθα πλέον.

— Τὴν βλέπω. Εἶνε ὁ ἐθνικός μας ποιητής.

— Εἶνε ψεύτικη.

— Ὄχι δά.

— Τὴν ἔχω κατασκευάσει ἀπὸ στρωματσόπανο, παραγεμισμένο μὲ τζίβα.

— Δὲν σὲ πιστεύω. Καὶ τὰ θαυμάσια αὐτὰ μαλλιά;

— Εἶνε ἀπὸ φοῦντες καλαμποκιῶν.

— Καὶ τὰ μάτια αὐτὰ μὲ τὰς πατριωτικὰς λάμψεις;

— Εἶνε ἁπλούστατα ἀπὸ χάντρες.

Ἔμεινα ἔκθαμβος. Ὁ φίλος μου ἀστειεύετο χωρὶς ἄλλο. Τόσα χρόνια καὶ νὰ μὴν ἀνακαλύψῃ κανεὶς τὴν κιβδηλίαν, ἦτο πρωτάκουστον.

— Ὅλα καλά, εἶπα εἰς τὸν κατασκευαστὴν τῶν τιαρῶν. Ἀλλ' αἱ βροντεραὶ στροφαὶ ποῦ κυλοῦν ἀπὸ τὰ χείλη του; Εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε ψεύτικες κι' αὐτές;

— Αὐτὸ σὲ σκοτίζει; μοῦ εἶπεν ὁ κατασκευαστὴς τῶν τιαρῶν. Ἔπῆρα μιὰ παλιὰ μηχανὴ ὀργανέττου καὶ τοῦ τὴν ἔβαλα εἰς τὴν κοιλιά. Δὲν ἔχει παρὰ νὰ τὴν γυρίσῃ μὲ τὸ χέρι του καὶ οἱ στίχοι κυλοῦν ἀπὸ τὰ χείλη του.

* * *

— Ἔλα τώρα νὰ ἰδῆς καὶ ἄλλες τιάρες τῆς κατασκευῆς μου.

— Ἀλλὰ σὺ ἔγέμισες τὸν κόσμον ἀπὸ κίβδηλα.

— Αὐτὴ εἶνε ἡ ἁμαρτία μου καὶ σοῦ τὴν ἐξωμολογήθην. Ἔλα νὰ μποῦμε στὴ Βουλή, εἶνε ὥρα συνεδριάσεως.

Ἐμπήκαμε ἀπὸ τὴν ὀπισθίαν θύραν καὶ ἐφθάσαμεν ἕως τὴν αἴθουσαν.

— Κύτταξε ἐκεῖ εἰς τὰ ἑδώλια τῶν βουλευτῶν.

— Βλέπω,

— Διακρίνεις καμμίαν τιάραν;

— Δυσκολεύομαι

— Ἡ δευτέρα ἀριστερά.

— Ἀστειεύεσαι! Αὐτὴ εἶνε μία δόξα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Αὐτὸ τὸ κεφάλι εἶνε ἀδύνατον νὰ εἶνε ψεύτικο. Εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ δυνατότερα κεφάλια τῆς ἐποχῆς μας.

— Ἂν εὕρῃς μὲ τί τὸ ἔχω παραγεμισμένο;

— Δὲν φαντάζομαι.

— Μὲ πίτουρα.

— Ὕψιστε Θεέ!

— Καὶ ἡ εὐγλωττία αὐτή;

— Ἁπλούστατα. Ἔκρυψα μιὰ γαλιάνδρα μέσα στὸ ψηλό του καπέλο.

* * *

— Καὶ τώρα παρακάτω.

— Ὑπάρχουν καὶ ἄλλες;

— Ἄπειρες.

— Κύτταξε αὐτὸν ποῦ περπατεῖ ἐμπρός μας καὶ σέρνει ὑπερήφανα τὸ σπαθί του εἰς τὸ πεζοδρόμιον.

— Ἡρωικὴ φύσις. Τὸ ἔδειξε στὸν πόλεμο.

Ὁ κατασκευαστὴς τῶν τιαρῶν ἐχαμογέλασε.

— Εἶνε τιάρα τῆς κατασκευῆς μου.

— Ἀδύνατον.

— Τὸν ἔχω κατασκευάσει ἀπὸ ναστόχαρτον καὶ πάφιλα.

— Καὶ τὸ ἀνδρεῖον αἷμα ποῦ ρέει εἰς τὰς φλέβας του;

Ὁ παλαιὸς δημοσιογράφος δὲν εἰμποροῦσε νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν παλαιὸν καλαμπουριστήν.

— Ἁπλούστατα! Εἶνε νερὸ τῆς Ἄνδρου βαμμένον μὲ ἀνιλίνην.

* * *

— Ἀλλὰ τὸ τραγικώτερον εἶνε αὐτὸ ποῦ θὰ σοῦ διηγηθῶ τώρα, ἐπρόσθεσεν ὁ κατασκευαστὴς τῶν τιαρῶν Αὐτὸ μοῦ δίδει τὰς περισσοτέρας τύψεις τῆς συνειδήσεως. Διὰ τὰς ἄλλας τιάρας ἀδιαφορῶ. Θὰ κυκλοφορήσουν ἐπὶ τέλους ὅσον εἰμπορέσουν. Ἔπειτα οἱ τενεκέδες θὰ σκουριάσουν, τὰ ναστόχαρτα θὰ λυώσουν, τὰ βερνίκια θὰ ξεβάψουν. Ἀλλ' εἶνε μία τιάρα ποῦ μοῦ φέρνει πικρὰν μεταμέλειαν.

— Ποία;

— Θὰ σοῦ εἰπῶ. Προχθὲς εἶχα τὴν ἐπίσκεψιν ἑνὸς δυστυχισμένου ἀνθρώπου. Ὁ καλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος εἶχε δουλέψει ὅλην του τὴν ζωὴν διὰ νὰ κάμῃ τὴν προῖκα τῆς μονάκριβής του. Ἐγὼ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος κατεσκεύαζα μιὰ ψεύτικη τιάρα ἀπὸ πάφιλα. Ἔγραφα κάθε ἡμέρα στὴ «Φήμη»: «Ὁ διαπρεπὴς ἐπιστήμων, ὁ σοφὸς νέος, ἡ ἀνατέλλουσα δόξα τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης»! καὶ ἐσφυρηλατοῦσα μὲ ὅλην μου τὴν ἐπιδεξιότητα τὸν στιλπνὸν πάφιλα.

Ἡ τύχη τοῦ φιλοστόργου οἰκογενειάρχου τὸν ἔρριξεν ἐπάνω εἰς τὴν τιάραν μου. Καὶ τὴν ἀγόρασε 200,000 δραχμὲς ἂν ἀγαπᾷς Σὲ λίγο ὁ πάφιλας ἐξέβαψε. Ὁ δυστυχισμένος ἀγοραστὴς ἦλθε τραβῶντας τὰ μαλλιά

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ I

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Ὅταν εἶδα τὸ πρῶτο μέρος τῆς κριτικῆς τοῦ κ. Σπ Ἀναστασιάδη γιὰ τοὺς «Ρητορικοὺς λόγους» τοῦ κ. Μιστριώτη εἰς τὶς «Φιλολογικὲς Κουβέντες» τοῦ «Νουμᾶ» ἔννοιωσα κάποιο βάρος νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὴν ψυχή μου, γιατὶ βρέθηκε τέλος πάντων ἕνας ἄνθρωπος, ποῦ πρωτοβγαίνει στὸ φιλολογικὸ κόσμο, νὰ ξεσκεπάσῃ τὴν «κορυφὴ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων» μὲ τέχνη, μὲ θάρρος, μὲ τὴ γνῶσι τοῦ τί θέλει νὰ 'πῇ καὶ πρὸ πάντων μὲ εἰλικρίνεια. Καὶ ὅταν εἶδα ὅτι ὁ «Νουμᾶς» ἀφίνοντας κατὰ μέρος τὰς προλήψεις καὶ τὰ προφυλάγματα, ἐννοεῖ—καὶ αὐτὸ τὸ ἔδειξεν ἀπὸ τὸ πρῶτό του φύλλο—νὰ πολεμήσῃ γιὰ τὴν ἀλήθεια καὶ γιὰ τὴν ἰδέα καὶ νὰ τὰ 'πῇ γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα ὀρθὰ-κοφτὰ, ἔννοιωσα μιὰ ἄλλη χαρά, ποῦ δὲ λέγεται. Δὲν εἶνε μικρὸ πρᾶγμα στὴν ἐποχή μας νὰ βρίσκεται ἐφημερίδα μὲ τὸ θάρρος τῆς γνώμης, μὲ τὴν ἐλεύθερη σκέψη καὶ τὴν ἐλεύθερη θέληση, ποῦ ἔχει ὁ «Νουμᾶς» καὶ νὰ χρησιμεύῃ γιὰ βῆμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ φωνάξῃ κανεὶς τὴν ἀλήθεια.

Καὶ ὅταν εἶδα αὐτὰ, ἐσκέφτηκα κ' ἐγὼ νὰ ντεμπουτάρω στὴ φιλολογία μὲ μιὰ σύντομη ἐπιθεώρηση τοῦ ἔργου ὅλων τῶν συγχρόνων μας πεζογράφων, δραματικῶν συγγραφέων, ποιητῶν, κριτικῶν καὶ ἄλλων, καὶ νὰ δείξω ποιὸ εἶνε τὸ ἔργον αὐτό. Ἕως τὰ τώρα ἐδιάβαζα καὶ δὲ τολμοῦσα νὰ πιάσω τὴν πέννα νὰ γράψω γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Ὁ δρόμος ὅμως, ποῦ ἄνοιξεν ὁ «Νουμᾶς» γιὰ τὸ φώναγμα τῆς ἀλήθειας, μοῦδωκε θάρρος κ' ἔννοιωσα κάποια δύναμη νὰ μὲ σπρώχνῃ στὸν δρόμον αὐτὸν γιὰ νὰ 'πῶ κ' ἐγὼ δυὸ λόγια, ποιὰ εἶνε ἡ ἐργασία τῶν λογίων μας καὶ μὲ ποῖον τρόπον δείχνονται οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς σοφοὶ καὶ μεγάλα κεφάλια καὶ πόσο σεβασμὸ ἔχουν στὴν ἀλήθεια καὶ στὴν εἰλικρίνεια τῆς τέχνης.

Ἐννοεῖται, ὅτι ὅσα θὰ 'πῶ δὲν εἶνε κριτικὴ ἀλλὰ... ξεσκέπασμα, σκληρὸ λίγο, μὰ ἀναγκαιότατο.

* * *

Τὸ μόνο ποῦ μὲ δυσκολεύει, εἶνε ἡ ἀρχή δὲν ξέρω ποῦθε καὶ ἀπὸ ποῖον ν' ἀρχίσω· δὲν εἶνε ἕνας ἢ δυὸ ἢ τρεῖς· εἶνε τόσοι κατὰ δυστυχίαν. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ διαλέγω ἕναν ποῦ ἀρχίζει ἀπὸ Α Κι' αὐτὸς τυχαίνει νὰ εἶνε ὁ κ. Πέτρος Ἀποστολίδης, πιὸ γνωστὸς μὲ τὸ ψευδώνυμο Παῦλος Νιρβάνας.

Ὁ κ. Ἀποστολίδης ἢ Νιρβάνας—γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια—ἔχει μιὰ ἐξαιρετικὴ θέση στὰ σημερινὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Ἔγραψεν ἕως τώρα πολλὰ πεζογραφήματα, χρονογραφήματα, διηγήματα, κριτικὲς, ἰατρικὲ καὶ ψυχολογικὲς μελέτες, ποιήματα. Ἐργασία καθὼ βλέπουμε πολυσύνθετη καὶ πολύμορφη. Πόση ὅμως ὁλή θεια καὶ εἰλικρίνεια βρίσκει κανεὶς στὴν ἐργασίαν αὐτήν Εἶνε καθαυτὸ δική του; Ὄχι! Δὲν τὸ λέω ἐγώ· τὸ λένε οἱ ἀδελφοὶ Γκονκοὺρ, ὁ Δ' Ἀνούντσιο, ὁ Μπουρζὲ, ὁ Ράσκιν, καὶ ἄλλοι, καθὼς θὰ δοῦμε Ὁ κ. Νιρβάνας θέλησε πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ δείξῃ ὅτι ἔχει ὕφος, style, ὅπως λένε οἱ Γάλλοι. Γι' αὐτὸ παραδιάβασε τοὺς παραπάνω. Ἀντὶ ὅμως νὰ ὑποστῇ τὴν ἐπήρειά τους στὰ ἔργα του, παραπῆρε καὶ συχνὰ τοὺς ἀντίγραψε. Παρουσιάσθηκε σὲ διάφορες ἐποχὲς μὲ ξένο φιλολογικὸ ροῦχο, ποῦ στὴν ἀρχὴ ἦτανε τῶν Γκονκοὺρ, ὕστερα τοῦ Δ' Ἀνουντσιο, ὕστερα τοῦ Ράσκιν καὶ ὕστερα ἄλλων Φέρνουμε λίγα παραδείγματα γιὰ νὰ τ' ἀποδείξουμε.

Τὸ πρῶτό του βιβλίο εἶνε τὸ «Ἀπὸ τὴν Φύσιν καὶ ἀπὸ τὴν Ζωήν». Ἀνοῖχτε ὁποιαδήποτε σελίδα καὶ ἀμέσως θὰ νομίσετε ὅτι διαβάζετε κανένα κομμάτι τοῦ Δ' Ἀνουντσιο. Ὅλες οἱ ἐπίκλησες, οἱ παρομοιώσες, τὰ ἐπίθετα, φράσες ὁλόκληρες, φωνάζουν ὅτι εἶνε μεταφρασμένες ἀπὸ τὸ Ἰταλικό. «Οἱ Παρθένες τῶν Βράχων», «ὁ Θρίαμβος τοῦ Θανάτου», καὶ ἄλλα τοῦ Ἰταλοῦ συγγραφέα ἔχουν πολὺ μέρος στὶς σελίδες τοῦ βιβλίου αὐτοῦ. Μέσα στὸν «Αἶνον» τοῦ κ. Νιρβάνα βρίσκει κανεὶς ἀτόφιο τὸν Ράσκιν καὶ ἰδιαίτερα στὰ κεφάλαια ποῦ ἐπιγράφονται: «Ἡ Μονὴ τοῦ Ἁγίου», καὶ «Εἰς τὸν Μεγάλον Σωρόν». Ὁ Ράσκιν,

του νὰ μοῦ ἐξομολογηθῇ τὸν πόνο του. «Τὸ κρῖμα στὸ λαιμό σου, μοῦ εἶπε. Ἡ τιάρα σου ἐβγῆκε ψεύτικη. Καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι Λοῦβρο δυστυχῶς. Μὲ κατέστρεψες». Ὤ! ἂν ἤξερες πόσο μοῦ ἐστοίχισε αὐτὴ ἡ τιάρα.

* *

Ἔρριψα ἕνα βλέμμα βαθυτάτου σεβασμοῦ πρὸς τὴν κιτρινισμένη ρεδεγκότα τοῦ κατασκευαστοῦ τῶν τιαρῶν. Μοῦ ἐφαίνετο ὀλίγον σὰν παρῳδία Προμηθέως. Οἱ γύπες τοῦ ἔτρωγον τὰ σπλάγχνα του. Ἠθέλησα νὰ τὸν παρηγορήσω.

— Ἄκουσε, φίλε μου, τοῦ εἶπα. Εἶμεθα ὀλίγον ὁμοιοπαθεῖς. Ὑπῆρξα κ' ἐγὼ δημοσιογράφος καὶ ἔχω κ' ἐγὼ εἰς τὴν συνείδησίν μου μερικὲς ψεύτικες τιάρες, ποῦ κυκλοφοροῦν ὡς ἀληθινές. Εἶμαι κ' ἐγὼ ὀλίγον κιβδηλοποιός.

Ὁ κατασκευαστὴς τῶν τιαρῶν ἐστέναξε στεναγμὸν ἀνακουφίσεως.

— Καὶ τώρα τί μᾶς μένει; ἐρώτησε περίλυπος.

— Νὰ γίνωμεν τιροκλάσται.

— Θαυμάσια! Νὰρχίσωμεν νὰ σπάζωμεν τὶς τιάρες ποῦ κατεσκευάσαμεν.

— Καὶ ἐκεῖνες ποῦ δὲν κατεσκευάσαμεν.

Ἐλάβαμεν τραγικὴν στάσιν ὑπὸ τὴν ἀνατέλλουσαν Σελήνην.

— Ὁρκίζεσαι εἰς τὴν τρίμορφον Ἑκάτην;

— Ὁρκίζομαι.

Καὶ ἡ ἠχὼ ἐπανέλαβε

— Ὁρκίζομαι.

ΑΠΟΚΑΥΚΟΣ Ο ΠΑΡΑΚΟΙΜΩΜΕΝΟΣ

ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΧΑΤΖΙΚΩΣΤΑ

Προκήρυξις μειοδοσίας

Ἐκτίθενται εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν πάντα τὰ εἴδη τοῦ παντοπωλείου, λαχανοπωλείου, κρεωπωλείου καὶ ἀρτοπωλείου τ' ἀναγκαιοῦντα εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Χατζηκώστα, ὡς καὶ ἡ καύσιμος ὕλη πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ.

Τῶν ὅρων τῆς μειοδοσίας δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν ὁ βουλόμενος ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ οἰκονόμου τοῦ εἰρημένου Ὀρφανοτροφείου καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 9—12 π. μ. καὶ ἀπὸ τῆς 3—6 μ. μ.

Ἡ μειοδοσία γενήσεται ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοτικῶν τῇ 25 Μαΐου ἐ. ἔ. ὥρᾳ 10 π. μ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Μαΐου 1903

Ἐκ τοῦ Ὀρφανοτροφείου Γ. καὶ Αἰκατερίνης Χατζηκώστα).

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ & ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΤΗΝ ΩΡΑ

ποῦ θὰ διαβάζετε — ὅσοι θὰ διαβάζετε — τὰ λόγι' αὐτά, ἡ πυκνοτάτη φάλαγξ τῶν Λασσανείων ποιητῶν θὰ ἔχῃ αὐξηθῇ κατὰ ἕνα ἀκόμη εὐτυχῆ θνητόν, ὁ ὁποῖος

κρατῶντας στό 'να χέρι τὸ χιλιάρι
καὶ στ' ἄλλο ἕνα δάφνινο... στηλιάρι

θὰ κατεβαίνῃ τὶς μαρμάρινες σκάλες τοῦ Πανεπιστημίου καὶ θὰ ὑμνολογῇ τὸν ἀείμνηστον Λασσάνιν, τὸν ἱδρύσαντα τοὺς περιφήμους δραματικοὺς διαγωνισμοὺς καὶ καταπλημμυρίσαντα τὴν Ἑλλάδα μὲ ἐστεμμένας κολοκύνθας.

Ποιὸς θὰ εἶνε ὁ εὐτυχὴς αὐτὸς θνητός, ἄγνωστον. Ἂν καὶ ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ προμαντεύσῃ περὶ τοῦ ποιοῦ του, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν του ὅτι εἰσηγητὴς τοῦ ἐφετεινοῦ Λασσανείου θὰ εἶνε ὁ κ. Καζάζης, ὁ ὁποῖος πλὴν τῶν Μακεδονικῶν καὶ Ἠπειρωτικῶν λόγων, ἔχει διαπράξει εἰς παλαιοτέραν ἐποχὴν καὶ στίχους, λυρικωτάτους καὶ φιλοσοφικωτάτους ἐπάνω στὸ ἀλησμόνητο αὐτὸ καλοῦπι:

... Λησμόνει, Τιμολέων!
Ἐκεῖνος ὅστις λησμονεῖ
Δὲν ἐνθυμεῖται πλέον!

Ἂς εἶν' ἐν τούτοις! Καλὸς ἢ κακὸς ὁ εἰσηγητὴς καὶ καλὸς ἢ κακὸς ὁ δαφνοστεφὴς καὶ χιλιοδραχμοστεφὴς τοῦ ἐφετεινοῦ Λασσανείου, δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία. Τὸ πρᾶγμα θὰ περάσῃ καὶ φέτος, ἀφοῦ ἀκουσθοῦν δυὸ τρεῖς διαμαρτυρίες ἀπὸ τὶς στῆλες τῶν ἐφημερίδων καὶ θὰ ἐπαναληφθῇ τοῦ χρόνου, καὶ θὰ ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ ἀρκετὰ χρόνια ἀκόμη, μέχρι τοὐλάχιστον τῆς εὐτυχισμένης ἐποχῆς ποῦ θὰνοίξουν τὰ μάτια τους οἱ ἄνθρωποι καὶ θὰ ἰδοῦν ὅτι οἱ χίλιες δραχμὲς ἀντὶ νὰ ἐνθαρρύνουν τὴν ἰαμβικὴν ἢ δεκαπεντασύλλαβον μωρίαν, προτιμώτερον θὰ εἶνε νὰ δίδωνται σὲ κανένα ἀγαθοεργὸν κατάστημα, στὸ Οἰκονομικὸν συσσίτιο λ. χ. ὅπου θὰ ἠμπορῇ νὰ χρησιμοποιεῖται καταλληλότατα καὶ τὸ δάφνινο στεφάνι γιὰ τὸ στιφάδο τῶν τροφίμων του.

Ὑπάρχει καὶ κάποια ἄλλη λύσις φιλολογικωτέρα, νὰ ἐκδίδεται μὲ τὶς χίλιες δραχμὲς κάθε χρόνο ἕνα βιβλίο ποῦ νὰξίζῃ τὸν κόπο, ἢ νὰ ἀμείβεται μ' αὐτὲς ὁ συγγραφεὺς κανενὸς χρησίμου βιβλίου — ἡ λύσις ὅμως αὐτή, ὅπως ἔχουν σήμερα τὰ πράγματα καὶ ὅπως δυστυχῶς θὰ ἔχουν ἐπὶ μακρὸν καιρὸν ἀκόμη, δὲν ἠμπορεῖ, ὄχι μόνον νὰ πραγματοποιηθῇ, ἀλλ' οὔτε νὰ ζήσῃ κἂν ὡς ὄνειρο.

ΤΟΥ ΧΑΪΝΕ

τὰ τραγούδια, μὲ τὰ ὁποῖα στολίζουμε σήμερα τὴν πρώτη σελίδα μας, εἶνε μεταφρασμένα ἀπὸ τὸν διαπρεπῆ ἰατρὸν καὶ λόγιον τῆς Ἀλεξανδρείας κ. Παῦλον Γνευτόν, ὁ ὁποῖος πρὶν ἀναλάβῃ νὰ μεταφράσῃ τὸν Χάϊνε, ἐφρόντισε πρῶτα νὰ τὸ νοιώσῃ καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ.

Πόσο τὸν ἔννοιωσαν καὶ πόσο τὸν ἀγάπησαν οἱ ἄλλοι μεταφρασταί του, φαίνεται ἀπὸ τὸ παιδαριῶδες ἐπίγραμμα, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ κ. Βλάχος ὁ χαιρετισθείς, κατὰ τὴν πεντικοντατετηρίδα του ΚΑΙ ΩΣ μεταφραστὴς τοῦ Χάϊνε ἐυτεφάνωσε τὴν ἔκδοσι τῆς μεταφράσεώς του:

Δὲν εἶχες φλόγα στὴν καρδιά σου,
Εἶχες φωτιὰ ἀνάλυτη,
καὶ κάψε, κάψε ὁλόγυρά σου
στὸ τέλος κάηκε κ' αὐτή!!

Ὅλ' οἱ προηγούμενοι μεταφρασταί του, πλὴν τοῦ Καμπύση ὁ ὁποῖος μετέφρασε τρία ἢ τέσσαρα ἀπὸ τὰ βαθύτερα καὶ δυνατότερα ποιήματά του καὶ πλὴν τοῦ Βιζυηνοῦ, τοῦ μεταφράσαντος τὴν Λορελάϊ, ἐφιλοτιμήθησαν νὰ μᾶς τὸν παρουσιάσουν ὡς ἕνα κ. Πολέμην ἢ ἕνα κ. ἀτθιδογράφον Γρέη. Καὶ τὸ κατώρθωσαν.

Ἡ μετάφρασις τοῦ κ. Γνευτοῦ, μᾶς γνωρίζει μ' ἕναν ἄλλον Χάϊνε, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν λείπει οὔτε ἡ βαθειὰ μελαγχολία, οὔτε ἡ χάρις, οὔτε ἡ παιδικὴ ἀφέλεια, οὔτε ὁ κοκεταρισμός, οὔτε ἡ εἰρωνεία, τὰ ὁποῖα εἶνε τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ, κατὰ τοὺς σχολιαστὰς του, τοῦ αἰωνίου ἔργου του.

Οἱ ἀναγνῶσταί μας γνωρίζουν τὰς προηγουμένας μεταφράσεις τοῦ Χάϊνε, βλέπουν σήμερα καὶ τὴν μετάφρασιν τοῦ κ. Γνευτοῦ, καὶ ἠμποροῦν νὰ κρίνουν. Ἐμεῖς, χωρὶς νὰ ἐπηρεάσουμε καθόλου τὴν κρίσι τους, σπεύδομεν νὰ εὐχαριστήσουμε τὸν κ. Γνευτόν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐμπιστεύθηκε, πρὸς ἐνθάρρυνσιν τοῦ ἔργου μας, πλὴν τῶν ἀριστοτεχνικῶν μεταφράσεων τοῦ Χάϊνε, καὶ μίαν θυμασίαν εἰς δημοτικὴν γλῶσσαν μετάφρασιν μέρους τοῦ «Ζαρατάστρα» τοῦ Νίτσε, τὴν ὁποίαν προσεχῶς θὰ προσφέρουμε στοὺς ἀναγνώστας μας.

Ἄγγλος ζωγράφος καὶ συγγραφέας, ἠθέλησε μὲ ὅλον τὸ ἔργον του νὰ πλησιάσῃ τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ στὴν ψυχὴ τῆς φύσεως καὶ ἀκόμα νὰ δείξῃ ὅτι οἱ ὀρεινὲς χώρες κάνουν τὶς ψυχὲς ἀληθινὰ θρῆσκες, μὲ μιὰ πίστη ζωηρὴ καὶ ἐνθουσιαστικὴ, ἐνῷ οἱ κάμποι εἶνε ἡ κατοικία τῆς ψεύτικης, τῆς διεφθαρμένης θεοσέβειας. Τὰ ἴδια πράγματα, μὲ πολλὲς φράσεις παρμένες ἀπ' αὐτὸν θὰ βρῆτε καὶ στὸν «Αἶνο» τοῦ κ. Νιρβάνα

Ὁ κ. Ἀποστολίδης, σὰν ἰατρὸς καὶ λόγιος καταγίνεται καὶ στὰ ψυχολογικὰ ζητήματα. Στὰ περασμένα χρόνια πιὸ πολύ, καθὼς μποροῦμε νὰ κρίνουμε ἀπὸ τὴ «Φυσιολογικὴ Ψυχολογία» του καὶ ἀπὸ «Τὰ Νοσήματα τῆς προσωπικότητος». Τὸ δεύτερον αὐτὸ ἔργο του τὸ ἐδημοσίευσε στὸ περιοδικὸ «Νέον Πνεῦμα» τοῦ κ. Γαβριηλίδη, ἀφοῦ πρῶτα τὸ ἔκαμε διάλεξιν στὸν «Παρνασσὸ» τὸ Δεκέμβρη τοῦ 1893.

Λέει στὴν ἀρχὴ ὁ κ. Ἀποστολίδης ὅτι τὴν μελέτη του στηρίζει σὲ τρία ἔργα τοῦ σύγχρονου γάλλου φιλοσόφου Θ. Ριμπό· καὶ ὅσα κομμάτια παίρνει ἀπ' αὐτὸν καὶ ἀπὸ ἄλλους συγγραφεῖς τὰ ἀναφέρει. Εἶνε ὅμως καὶ μέρη, ποῦ φαίνονται καθαυτὸ τοῦ κ. Ἀποστολίδη, κ' ἔχουν τέτοια δύναμη καὶ ἀξία ἐπιστημονικῆς παρατήρησης, ποῦ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ τὸν θαυμάσῃ κανένας γιὰ σοφό. Τί τιμὴ γιὰ Ἕλληνα ἐπιστήμονα νὰ γράφῃ τέτοια δυνατὰ πράγματα! Κατὰ δυστυχίαν ὅμως κ' ἐδῶ γίνεται ὅ,τι ἔγινε μὲ τὴν καθαρὰ φιλολογικὴ ἐργασία του. Ἅμα διαβάσῃ κανεὶς τὰ συγγράμματα τοῦ A. Binet «Les altérations de la personnalité», τοῦ Paulhan «L'activité mentale», τοῦ Ch. Richet «L'homme et l' intelligence» θὰ δῇ ὅτι τὰ περισσότερα μέρη τῆς μελέτης τοῦ κ. Ἀποστολίδη βρίσκονται καὶ μέσα σ' αὐτά, ἴδια κι' ἀπαράλλακτα, χωρὶς ν' ἀλλάξουν ἀκόμη κ' οἱ λέξες. Ἀναφέρει κάπου ὁ κ. Ἀποστολίδης τὸν Ταίν καὶ τὸν Μπουρζὲ, μὰ εἶνε καὶ μερὲς ποῦ δὲ τοὺς θυμᾶται καὶ τότες ὅσα εἶπεν ὁ πρῶτος σχετικὰ μὲ τὰ «Νοσήματα τῆς Προσωπικότητος» στὸ «De l' Intelligence» κι' ὁ δεύτερος στὶς «Σκέψεις ἐπὶ τῆς Κριτικῆς», φαίνονται πῶς εἶνε τοῦ Ἕλληνα συγγραφέα. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι στὸ κάτω-κάτω δικά του ἀπομένουν μόνον μερικοὶ Ἑλληνικοὶ στίχοι, ποῦ παραθέτει, καὶ δυὸ-τρία παραδείγματα ἰατρικῶν παρατηρήσεων σ' Ἕλληνες ἀρρώστους.

Ἀνακατεύεται ὁ κ. Παῦλος Νιρβάνας καὶ στὴ νεώτερη φιλοσοφία κι' ἀπόδειξη εἶνε τὸ βιβλίο του: «Ἡ φιλοσοφία τοῦ Νίτσε». Μὲ τὴν ἀνάλυση ποῦ κάνει τοῦ ἔργου τοῦ Γερμανοῦ φιλοσόφου, φαίνεται πῶς μπῆκε βαθειὰ στὴν ψυχὴ τοῦ νοήματός του καὶ πῶς τὸν ἔννοιωσε μὲ ὁλοκληρωτικὴ δύναμη. Ἀλλ' ἂν προσέξῃ κανεὶς ἀρκετὰ θὰ δῇ πῶς μυρίζει κ' ἐδῶ μέσα κάτι ξένο. Καὶ πραγματικά· εἰς τὴν μελέτη αὐτὴ γιὰ τὸ Νίτσε ἔχουν πολὺ νὰ κάμουν ὅσα ἔγραψεν ὁ γερμανὸς Φρὶτζ Μάουτνερ στὸ περιοδικὸ «Die Nation» σὲ διάφορες ἐποχὲς κι' ἄλλοῦ, κι' ὁ Γάλλος Andrée Gide στὸ «Ermitage». Ἴσως νἔχουνε κι' ἄλλοι μέρος· δὲν ξέρω· μὰ ὅλα αὐτὰ μοῦ δίνουν ἀφορμὴ νὰ τὸ πιστεύω.

Κ' ἔτσι βλέπουμε ὅτι ὁ κ. Ἀποστολίδης ἢ Νιρβάνας σ' ὅλη του σχεδὸν τὴν ἐργασία εἶχε καὶ ξένους συνεργάτες. Θἆνε πολὺ κουραστικὸ καὶ θὰ χρειάζεται καὶ πολὺ τόπος σὲ μιὰ ἐφημερίδα γιὰ νὰ τὰ πῇ κανέναι ὅλα καὶ καταλεπτῶς. Γιὰ τοῦτο σταματοῦμε σ' αὐτὰ τὰ παραδείγματα. Ὅλο τὸ φιλολογικὸ ἔργο τοῦ κ. Νιρβάνα — ποῦ μ' ὅλα αὐτὰ ἔχει πάντα κάποια ἀξία - εἶνε ἀρκετὰ ψεύτικο. Ὁ «Ἱερέας τοῦ Ὡραίου» καὶ ὁ «Ναὸς τοῦ Ὡραίου» καὶ «ἡ Θρησκεία τοῦ Ὡραίου» καὶ «ἡ ἀμβροσία ζύμη τοῦ Ἰδανικοῦ» καὶ «τὸ Τέμενος τοῦ Ἰδανικοῦ» φωνάζουν ὅτι εἶνε τοῦ Ράσκιν οἱ πιότερες φράσεις ποῦ βρίσκονται στὰ νέα ἄρθρα καὶ δημοσιεύματά του, ἐνῷ ἄλλες ἐπίκλησες καὶ νοσταλγικὲς ἐκφράσεις μαρτυροῦν τὸ Δ' Ἀνούντσιο κα ἄλλες περίτεχνες καὶ γραμμένες μὲ δυσκολία τὶς ζητᾶνε ο ἀδελφοὶ Γκονκούρ.

* *
*

Αὐτὰ γιὰ τὸν κ. Νιρβάνα ποὺ ἀμέσως σ' ὁποιον τὸν διαβάζει, θυμίζει τὸν κ Ν. Ἐπισκοπόπουλον. Ἄξιος φίλος τοῦ πρώτου ὁ δεύτερος, γιατί, ἂν κρίνω ἀπὸ ὅσα ἔχει γράψει ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο φαίνεται, πῶς ἔχουν ἀδελφικὴ φιλία ὄχι μόνον σὰν ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ σὰν συγγραφεῖς.

ΠΡΟΚΛΗΣ Δ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

(ἀκολουθεῖ)

ΑΣ ΑΚΟΥΣΟΥΜΕ

λοιπὸν καὶ τὸν πρωταπόστολον τοῦ 'Αρνέλλου, τὸν «νεαρώτατον καὶ καλλιεπέστατον καὶ ρητορικώτατον» κ. Χριστογιαννόπουλον ὁ ὁποῖος θὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ ἀπὸ τὶς στῆλες μιᾶς ἐφημερίδος, τὸ «μεγαλείτερον κοινωνικὸν καὶ συγγραφικὸν δημοσιογραφικὸν γεγονὸς» τὰ μυστήρια τοῦ Μακρακισμοῦ καὶ τοῦ Νηρωνισμοῦ καὶ τοῦ Καπετανισμοῦ καὶ τοῦ 'Αρνελισμοῦ, ἴσως ἴσως δὲ καὶ τοῦ Δημοσιογραφισμοῦ, ἂν θελήσῃ νὰ πλώσῃ τὰς ἀποκαλύψεις του καὶ στὸ νέον του ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον ὑπὸ τόσους αἰσίους οἰωνοὺς ἀρχίζει.

Ἂς τὸν ἀκούσουμε καὶ αὐτόν, ἂν καὶ θὰ εἴχαμε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν ἀκούσουμε ἀπὸ κανένα θεατράκι τοῦ Ζαππείου, ἀφοῦ ἀπὸ τὰ θεατράκια τῶν ἐφημερίδων ὁμιλοῦν τόσοι ἄλλοι — ὁ σύζυγος λ. χ. ὁ ὁποῖος ἐπώλησε τὴν γυναῖκά του κλπ. — καλλιεπέστεροι καὶ νεαρώτεροι καὶ ρητορικώτεροι καὶ Χριστογιαννοπουλικώτεροι αὐτοῦ.

ΩΡΑΙΑ

ὡραιότατη κ' ἐκφραστικώτατη ἡ ρεκλάμα τῆς Διεθνοῦς 'Εκθέσεως ἡ ὁποία ἀπὸ προχθὲς στολίζει τοὺς ἀθηναϊκοὺς δρόμους. Ἰδίως ἐκεῖνος ὁ κρεμανταλᾶς ποὺ κρατάει τὴν ἐργασία καὶ τὴν τέχνη... τῆς διοργανώσεως Διεθνῶν 'Εκθέσεων, ἀξίζει ὅ,τι 'πῆτε καὶ ὑπὸ ἔποψιν τέχνης καὶ ὑπὸ ἔποψιν συμβόλου.

Διότι ἂν εἶνε γυμνός, θέλει νὰ δείξῃ μ' αὐτὸ ὅτι ὅποιος νταραβεριστῇ μὲ τὴν Διεθνῆ θὰ χάσῃ καὶ τὸ πουκάμισό του ἀκόμη καὶ θὰ 'βγῇ στοὺς δρόμους σὰν κι' αὐτὸν θεόγυμνος.

Ο ΓΕΝΝΑΙΟΔΩΡΟΣ

βουλευτὴς Λευκάδος κ. Σκληρός, ἀντιμονοπωλιακὸς ἐκ πεποιθήσεως κι' αὐτός, ἐδήλωσε ὅτι μπορεῖ νὰ φαμπρικάρῃ στὸ μενοῦτο πέντε δέκα ἑταιρίες, μὲ λόρδους καὶ μὲ βουλευτάς, ποὺ νὰ ναλάβουν τὸ μονοπώλιον τῆς σταφίδος, ἂν δὲν ψηφισθῇ ἡ σύμβασις μετὰ τῆς «μὴ φερεγγύου», κατὰ τὴν κρίσιν του, ἑταιρίας τοῦ κ. Δ. Δεληγιάννη.

Αἱ ἀποκαλύψεις αὐταὶ τοῦ κ. Γενναιοδώρου κατέπληξαν τοὺς κκ. βουλευτὰς οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν πεποίθησι ὅτι ὁ κ. Σκληρὸς εἶνε ἱκανὸς ὄχι μόνον ἑταιρίες γιὰ τὸ μονοπώλιον τῆς σταφίδος νὰ φαμπρικάρῃ ἀλλὰ καὶ ἑταιρίες ἀκόμη γιὰ τὸ μονοπώλιον τῶν Ψεύτικων δοντιῶν, τὰ ὁποῖα δὲν ἄρχισαν νὰ ἔχουν πέρασι στὸν τόπο μας, ὅσο κι' ἂν θριαμβεύουν στὴν 'Αγγλίαν, ἀφοῦ καὶ βουλευταὶ ἀκόμη δι' αὐτῶν μᾶς ἔρχονται.

Οἱ κίβδηλες τιάρες γιὰ τὶς ὁποῖες ὁμιλεῖ εἰς ἄλλην στήλην, τόσον φωτινὰ ὁ πολύτιμος συνεργάτης μας κ. 'Απόκαυκος ὁ Παρακοιμώμενος, δὲν διαφρέπουν καὶ τὸ σταφιδικὸν ζήτημα, ὅπως κ' εἰς κάθε ζήτημα ποὺ γεννᾶται στὴ χώρα μας;

Η ΚΟΙΝΗ ΓΩΝΜΗ

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ,,ΡΗΤΟΡΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ''

Φίλτατε Νουμᾶ,

Ὅταν ἐδιάβασα πρώτην φορὰ στοῦ φύλλου σας τὶς φιλολογικὲς μελέτες τὴν ἐπιγραφὴ «Ρητορικοὶ λόγοι Γ. Μιστριώτου» εἶπα: πάλε τὰ ἴδια, τὰ συνηθισμένα θά μας κοπανᾷ καὶ τοῦτος. Ἔπεσεν ὅμως τὸ μάτι μου δὲν ξέρω πῶς στὴν ὑπογραφὴ τοῦ... διατριβογράφου — διότι τέτοιος εἶναι — καὶ ὅταν εἶδα νὰ γράφεται Σπῦρος — καὶ ὄχι Σπυρίδων — μοῦ φάνηκε περίεργο τὸ πρᾶγμα· σχολαστικός, εἶπα καὶ Σπῦρος δὲν πηγαίνει, εἶναι δύο πράγματα ἀταίριαστα.

Ἄρχισα ἀμέσως νὰ διαβάζω τὴ φιλολογική αὐτὴ μελέτη—διατριβὴ — κι' ὅσον ἐδιάβαζα τόσο περισσότερο μὲ ἐσκανδάλιζε ὁ σατανᾶς.

Τὸ τελείωσα τέλος μὲ τὸ φύλλο τῆς Πέμπτης καὶ νά σου πῶ τὴν καθαρὰν ἀλήθεια; ἐσχημάτισα ἰδέα γιὰ τὸν κὺρ Σπῦρο 'Αναστασιάδη πῶς... διέπραξε ἕνα σωστὸ... τραγέλαφο.

Καὶ τί ἄλλο ἠθέλατε, κύριε Νουμᾶ, νὰ πῶ διὰ τὸν κύριον αὐτὸν ποὺ ἂν ἔχῃ ἢ δὲν ἔχῃ μιὰ σωστὴ ἰδέα, ὅμως δὲν γνωρίζει μὲ τέχνη νὰ τὴν δημοσιεύῃ; Τὶς ἐξυπνάδες του τὶς θάφτει μὲ τὶς βρισιὲς ποὺ ἔχει γεμίσει τὸ καθαρὸ τὸ φιλολογικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ τοῦ Νουμᾶ φύλλο.

Τί τοὔκαμαν τοῦ κὺρ Σπύρου ὁ μακαρίτης Σοῦτσος, Καρασούτσας, Κόντος καὶ ὁ ἀθάνατος Κοραῆς, ὁ μεγάλος πρόδρομος τῆς ἀνεξαρτησίας μας;

Τί τοὔκαμαν τοῦ κὺρ Σπύρου ἐκεῖνοι ποὺ κάτω τὸ ἅγιο ράσο εἶχαν κρυμμένη τὴν γλῶσσα τῶν πατέρων μας σὰν παρθένα ἁγνὴ καὶ κατώρθωσαν νὰ τὴν φυλάξουν, νὰ τὴν σώσουν καὶ μαζὺ μ' αὐτὴν τὴν γλυκειά μας πατρίδα τὴν 'Ελλάδα νὰ ἐλευθερώσουν;

Ὁ κὺρ Σπῦρος εἶδα πῶς εἶναι καινοτόμος, ἐπαναστάτης, ἐξωστρίκισε τὶς περισπωμένες καὶ δὲν ξέρω τί ἄλλο, τὴν αὔξησι τὴν κόβει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ τὴν βάζει στὸ τέλος, κόβει τὸ κεφάλι τῶν ἱστορικῶν χρόνων καὶ τὸ βάζει στὴν οὐρά, γιὰ νὰ μπορῇ ἀπὸ κοντὰ νὰ τὴν προσέχῃ μὴν εὑρεθῇ κανεὶς ἀστεῖος καὶ τοῦ τὴν τραβήξῃ ἢ τὸ χειρότερο, τοῦ τὴν κόψει.

Καλὰ θάκανε νὰ συγγράψῃ καὶ καμιὰ γραμματικὴ νέα, θὰ τὸν ἔπερνε ὁ κόσμος γιὰ σοφὸν ἄνδρα ἴσως θάλεγαν καὶ πολλοὶ πῶς ἔχει δημιουργικὸ πνεῦμα.

Ι. Ε. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΙΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Περονόσπορον. Τὸ εἴδαμε καὶ 'μεῖς καὶ δὲν ἐγελάσαμε, ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο τόσο πρωτοφανὲς ὅσον τὸ νομίζετε. Γράφονται τόσα καὶ τόσα στὴν εὐδαίμονα χώραν τῶν Λασταυρείων, ὥστε δὲν πειράζει ἂν ὑβρισθῇ ὡς «ἀλήτης ποιητὴς» καὶ ὁ Βερλαίν, ἀφοῦ ὁ ἀλητισμὸς καὶ ὁ τσαρλατανισμὸς ἔχει τόση καὶ τόση πέρασι ἐδῶ, καὶ κατ' ἐξοχὴν στοὺς κύκλους τοὺς σχετιζομένους ὁπωσδήποτε μὲ τὰ γράμματα.—Καλὴ ἡ ἰδέα σας κ. 'Αρχαῖε φίλε, καὶ θὰ τὴν βάλουμε σ' ἐνέργεια, ἀφοῦ καὶ ἰδικός μας πόθος εἶνε τὰ δώσουμε στοὺς ἀναγνώστας μας καὶ μιὰ ἐπιφυλλίδα καθαρῶς 'Ελληνική. Ὁ «Τίμων ὁ μισάνθρωπος» τοῦ Λουκιανοῦ, μεταφρασμένος εὐσυνειδήτως καὶ ἀντιδασκαλικῶς πῶς θὰ σᾶς ἐφαίνετο;—κ. 'Αθηναῖον πολίτην. Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ ποὺ μᾶς ἐστείλατε θὰ τὰ χρησιμοποιήσουμε στὸ προσεχὲς φύλλον. Γιὰ τὸν κῆπον ὅμως τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, ποὺ δὲν ἠλεκτροφωτίζεται τὸ βράδυ, δὲν ἔχετε δίκαιον. Ἠμπορεῖτε νὰ καθήσετε ὅταν δὲν εἶνε πανσέληνος στὸ μικρὸ περίπτερο τοῦ καφενείου τοῦ Ζαχαράτου καὶ θὰ πεισθῆτε πῶς θὰ ἤθελε κρέμασμα ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἀποφάσιζε νὰ ἠλεκτροφωτίσῃ τὸν κῆπον καὶ νὰ χαλάσῃ τὴν ἀσύλληπτη ζωγραφιὰ ποὺ σχηματίζουν οἱ σιλουέτες τῶν δένδρων μέσα στὸ σκοτάδι, τὸ γεμάτο εὐμορφιὰ καὶ μαγεία.—κ. Ι Θ Α. Καλὰ τὰ λέτε. Θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς.—κ. Θρησκόληπτον. Στὸ ἄλλο φύλλο θὰ δημοσιεύσουμε κάτι ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ μᾶς ἐστείλατε.

ΤΡΑΠΕΖΑ
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ & Σ^ΑΣ

'Οδὸς Σταδίου-Μέγαρον 'Αρσακείου

Συνάλλαγμα. Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρεωγράφων. 'Εκτέλεσις πάσης ἐντολῆς ἐν τοῖς Χρηματιστηρίοις 'Αθηνῶν, Λονδίνου καὶ Παρισίων καὶ πάσης Τραπεζικῆς ἐργασίας.

Καταθέσεις

4 ο)ο εἰς πρώτην ἀναζήτησιν
4 1)2 ο)ο διὰ τρεῖς μῆνας
5 ο)ο δι' ἓξ μῆνας
5 1)2 ο)ο δι' ἓν ἔτος

Καταθέσεις χρυσοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

ΡΩΣΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Α. Π. ΤΣΕΧΩΦ

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Π. Α. ΑΞΙΩΤΗ

Εἰς τὴν πρώτην ἦλθε πάλιν ὁ ραχενδύτης καὶ ἐξεδούλεψε πενῆντα καπίκια, ἂν καὶ μόλις ἐκρατεῖτο στὰ πόδια. Ἔκτοτε ἤρχισε νὰ φαίνεται συχνὰ εἰς τὴν αὐλὴν καὶ κάθε φορὰ τοῦ εὕρισκαν δουλιά: πότε τὸ χιόνι ἐσώριαζε, πότε διευθετοῦσε τὰ πράγματα τῆς ἀποθήκης, ἢ ἐξεσκόνιζε τὸ χαλιὰ καὶ τὰ στρώματα. Κάθε φορὰ ἐλάμβανε 20—40 καπίκια καὶ μιὰ φορὰ μάλιστα τοῦ ἔστειλαν ἕνα παληὸ πανταλόνι.

Προκειμένου νὰ μεταφερθῇ εἰς ἄλλο σπίτι ὁ Σκβαρτζῶφ τὸν ἐπῆρε νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν μεταφορὰν καὶ τοποθέτησιν τῶν ἐπίπλων. Αὐτὴν τὴν φορὰν ὁ ραχενδύτης ἦτο νηστικός, σκυθρωπὸς καὶ σιωπηλός. Μόλις ἤγγιζε τὰ ἔπιπλα, ἠκολούθει τὰ κάρρα μὲ τὸ κεφάλι κάτω καὶ οὔτ' ἐπροσπαθοῦσε μάλιστα νὰ φαίνεται πῶς ἐργάζεται, καὶ μόνον ἐζάρωνε ἀπὸ τὸ κοῦο καὶ συνεστέλλετο ὅταν οἱ ἀμαξάδες ἐγελοῦσαν μὲ τὴν ὀκνηρίαν του, τὴν ἀδυναμίαν καὶ μὲ τὸ τρυπημένο εὐγενές του ἐπανωφόρι. Μετὰ τὴν μεταφορὰν, ὁ Σκβαρτζῶφ τὸν ἐκάλεσε παρ' αὐτῷ.

— Βλέπω πῶς τὰ λόγια μου σᾶς ὠφέλησαν, τοῦ εἶπε, ἀφοῦ τοῦ ἔδωσεν ἕνα ροῦβλι.

— Γιὰ τὸν κόπον σας. Βλέπω ὅτι θέλετε νὰ ἐργασθῆτε. Πῶς λέγεσθε;

— Λουσκώφ.

— Τώρα, Λουσκώφ, θὰ σᾶς προτείνω ἄλλην ἐργασίαν καθαρωτέραν. Γράφετε;

— Γράφω.

— Λοιπὸν μ' αὐτὸ τὸ γράμμα αὔριον νὰ πᾶτε εἰς τοῦ φίλου μου καὶ θὰ πάρετε ἀπ' αὐτὸν ἐργασίαν ἀντιγραφικήν. 'Εργασθῆτε, μὴν πίνετε καὶ μὴ λησμονῆτε ὅ,τι σᾶς εἶπα. Χαίρετε!

Ὁ Σκβαρτζῶφ εὐχαριστημένος ὅτι ἔβαλεν ἕνα ἄνθρωπον εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐκτύπησε τὸν Λουσκώφ εἰς τὸν ὦμον καὶ μάλιστα τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι, ὅταν ἔφευγε. Ὁ Λουσκώφ ἐπῆρε τὸ γράμμα, ἔφυγε καὶ δὲν ἐφάνη πλέον εἰς τὴν αὐλὴν νὰ ζητήσῃ δουλιά.

Πέρασαν δυό χρόνια. Μιὰ μέρα ὁ Σκαρτζῶφ ἐστέκετο παρὰ τὸ ταμεῖον τοῦ θεάτρου καὶ ἐπλήρωνε τὸ εἰσιτήριόν του, ὅτε βλέπει δίπλα του ἕνα ἀνθρωπάκι μὲ τραχηλιὰν ἀπὸ δέρμα προβάτου καὶ φορεμένο καλουπάκι ἀπὸ μαλλὶ θαλασσίου αἰλούρου. Τὸ ἀνθρωπάκι ἐζήτησε δεκὰ ἀπὸ τὸν ταμίαν εἰσιτήριον διὰ τὸ ὑπερῶον καὶ ἐπλήρωσε μὲ χαλκόν.

— Λουσκώφ, ἐσεῖς εἶσθε;—ἠρώτησεν ὁ Σκβαρτζῶφ ἀναγνωρίσας τὸν πρώην ξυλοκόπον του.

— Λοιπόν, πῶς τὰ πᾶτε; πῶς ζῆτε;

— Καλά... Εἶμαι σ' ἕνα συμβολαιογράφον, μὲ 35 ρούβλια τὸν μῆνα.

— Ὡραῖα, δόξα τῷ Θεῷ. Περίφημα! Χαίρω πολύ, πάει πολύ, Λουσκώφ. Σεῖς, σὰν νὰ ποῦμε, εἶσθε βαπτιστικός μου Δὲν σᾶς ἔσπρωξα ἐγὼ εἰς τὸν ἀληθινὸ δρόμο; Θυμᾶστε πῶς σᾶς ἐφορτώθηκα; Παρ' ὀλίγον νὰ πάθετε. Εὐχαριστῶ, φίλε μου, ποῦ δὲν ἐλησμονήσετε τί σᾶς εἶπα.

— Κ' ἐγὼ σᾶς εὐχαριστῶ,—εἶπεν ὁ Λουσκώφ.— Ἂν δὲν ἐρχόμουν τότε σὲ σᾶς, ἴσως ἕως τώρα θὰ ἐλέγομουν δάσκαλος ἢ φοιτητής. Ναί, σὲ σᾶς ἐγλύτωσα, ἐβγῆκα ἀπὸ τὸν λάκκον.

— Χαίρω πολύ, πολύ.

— Εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλά σας λόγια καὶ τὰ ἔργα. Ὡραῖα τὰ ἐλέγατε τότε. Εὐχαριστῶ καὶ σᾶς καὶ τὴν μαγείρισσάν σας· ὁ Θεὸς νὰ φυλάττῃ αὐτὴν τὴν καλήν, τὴν εὐγενῆ γυναῖκα. Ὡραῖα ὡμιλήσατε σεῖς, θὰ σᾶς εἶμαι ὑπόχρεως βέβαια ἐνόσῳ ζῶ, ἀλλὰ ἐκείνη ποῦ μ' ἔσωσε ἰδίως εἶνε ἡ Ὄλγα ἡ μαγείρισσά σας.

— Καὶ μὲ τί τρόπον;

— Ἰδοὺ πῶς. Μόλις ἠρχόμουν νὰ κόψω ξύλα, ἐκείνη ἄρχιζε: «Ἀχ, μπεκρῆ! κολασμένε ἄνθρωπε! Πῶς βασταῖς καὶ δὲ χάνεσαι!» Ἔπειτα κάθετ' ἀντίκου, τὰ κατεβάζει, μὲ βλέπει στὸ προσωπο καὶ κλαίει. «Δυστυχισμένε ἄνθρωπε! Χαρὰ δὲν ἔχεις σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, μπεκρῆ, θὰ κολαστῆς στὸν ᾅδη μέσα, κακομοιριασμένε!» καὶ ὅλο τὰ ἴδια, ξέρετε. Τί ὑπέφερε καὶ πόσα δάκρυα ἔχυσε γιὰ μένα δὲ μπορῶ νὰ σᾶς πῶ. Ἀλλὰ τὸ κυριώτερο — ἐκείνη ἔκοπτε τὰ ξύλα, ὄχι ἐγώ! ἐγὼ οὔτε ἕνα δὲν ἔκοψα, ὅλα ἐκείνη! Γιατί μ' ἔσωσεν αὐτή, γιατί ἐγὼ ἤλλαξα βλέποντάς την καὶ ἔπαυσα νὰ πίνω, δὲν μπορῶ νὰ σᾶς ἐξηγήσω. Ξέρω μόνο πῶς ἀπ' τὰ λόγια της καὶ τὰ εὐγενικά της ἔργα, ἐπῆλθε στὴν ψυχήν μου μεταβολή· αὐτὴ μὲ διώρθωσε καὶ δὲν θὰ τὸ ξεχάσω ποτέ. Ὡς τόσο τὸ κουδοῦνι σημαίνει· καιρός.

Ὁ Λουσκώφ ἐχαιρέτισε καὶ διηυθύνθη εἰς τὸ ὑπερῶον.